

BÖLÜM 11

Ameliyat Öncesi ve Sonrası Hasta Bakımı

Halise ÇINAR¹

AMELİYAT ÖNCESİ BAKIM

Ameliyat öncesi bakım dönemi, cerrahi girişimin planlanmasıyla başlayan ve hastanın ameliyathaneye gönderilmesiyle son bulan dönemdir (1,2). Planlı bir cerrahi operasyon için ameliyat öncesi hazırlık üç aşamada gerçekleşir. Hastanın kliniğe yatışının yapılması ile başlayan ve ameliyattan önceki geceye kadar olan dönem, ameliyattan önceki gece hazırlığı ve ameliyat günü hazırlığıdır (3).

Ameliyat Öncesi Hazırlık

Hastalar ameliyat öncesi dönemde kliniğe gereksinimlerine göre, ameliyattan bir iki gün önce yatırılabilirdiği gibi birkaç hafta önce de yatırılabilirler (3). Örneğin geriatric hastalarda fizyolojik rezervin azalmasına bağlı olarak sistemlerde yavaşlama söz konusudur. Bu doğrultuda sıvı elektrolit dengesizlikleri, beslenme bozuklukları bu hasta grubunda sıklıkla karşılaşırlar (4). Hastalarda ameliyat sırasında ve sonrasında komplikasyon gelişme riskini minimumda tutabilmek için ameliyat öncesi dönemde hastalar belirlenen sorunların ortadan kaldırılması için birkaç hafta önce kliniğe yatırılarak tedavi edilir (3, 4).

1 Öğr. Gör., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Söke Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, halise.cinar@adu.edu.tr

- İzin verilen ve kısıtlanan aktiviteler hakkında bilgilendirme yapılmalı (ağır yük kaldırma, araba kullanma, yürüyüş yapma vb. gibi)
- Beslenme protokolü hakkında bilgilendirme yapılmalı
- Kontrolü için ne zaman, nereye başvuracağı hakkında bilgilendirme yapılmalı (1,3,5,6,20,24).

KAYNAKLAR

1. Karahan, E., Köstekli, S. (2021). Ameliyat Öncesi Dönemde Hemşirelik Bakımı. Sevim Çelik (Ed.), Cerrahi Hemşireliğinde Güncel Uygulamalar içinde (s.45-84). Antalya: Çukurova Nobel Tıp Kitabevi
2. Yavuz van Giersbergen, M. (2022). Ameliyat Öncesi hemşirelik Yönetimi. Meryem Yavuz van Giersbergen, Şenay Kaymakçı (Ed.), Ameliyathane Hemşireliği içinde (s. 323- 345). İzmir: Meta Basım Matbaacılık Hizmetleri
3. Erdil, F., Özhan Elbaş, N. (2016). Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği. (7. Baskı). Ankara: Aydoğdu Ofset Matbaacılık
4. Çınar, H., (2019). Geriatrik Aciller. İsmet Çelebi (Ed.), Hastane Öncesi Travmalı Hasta Yönetimi içinde (s: 175 – 183). Ankara: Kongre Kitabevi
5. Aksoy, G. (2020). Ameliyat Öncesi Hemşirelik Bakımı. Güler Aksoy, Nevin Kanan, Neriman Akyolcu (Ed.), Cerrahi Hemşireliği- I içinde (s. 262-300). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri
6. Yavuz, M. (2011). Ameliyat Öncesi Bakım. Ayfer Karadakovan, Fatma Eti Aslan (Ed.), Dahili ve Cerrahi Hastalıklarda Bakım içinde (s. 261-276). Adana: Nobel Kitabevi
7. Karadağ Arlı, Ş. Cerrahi kliniklerde yatan hastaların ameliyat öncesi bilgi düzeylerinin ve neler hissettiklerinin değerlendirilmesi. Samsun Sağ Bil Der, 2017; 2 (1), 14-22.
8. Karaveli, S., Özbayır, T., Karacabay, K. Kolorektal kanser ameliyatı geçiren hastaların ameliyat öncesi ve ameliyat sonrası dönemde yaşadıkları deneyimlerin incelenmesi. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 2014;17, 90-96.
9. Jjala, HA., French, JL., Foxall, GL. Effect of preoperative multimedia information on perioperative anxiety in patients undergoing procedures under regional anaesthesia. Br J Anaesth, 2010; 104(3), 369-74.
10. Fındık, ÜY., Yıldızeli Topçu, Ü. Cerrahi girişime alınış şeklinin ameliyat öncesi anksiyete düzeyine etkisi. Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi, 2012; 22-33.
11. Türk Toraks Derneği (2019). Solunumsal Rehabilitasyon 2019. (21/09/2022 tarihinde https://toraks.org.tr/site/sf/documents/pre_migration/3e05a3b76a82a2259b9d8472beb-4361b7e3389bb6c1afc2a404a77a931297be0.pdf adresinden ulaşılmıştır).
12. Perioperative fasting in adults and children – a RCN guideline for the multidisciplinary team. Clinical practice guidelines, RCN publications 2005.
13. Weimann, A. Braga, M. Carli, F. ESPEN guideline: clinical nutrition in surgery. clinical nutrition 2017; 36, 623-650.
14. Gök, F., ve Yavuz Van Giersbergen, M. Ameliyat öncesi aç kalma: sistematik derleme. Pamukkale Tıp Dergisi, 2018; 11(2), 183-194.
15. ASA 2017. Practice guidelines for preoperative fasting and the use of pharmacologic agents to reduce the risk of pulmonary aspiration: application to healthy patients. undergoing elective procedures. Anesthesiology. 2017;126:376-393

16. Rızalar, S., Aydemir, A., Yıldızeli Topçu, S. Cerrahi hastalarının ameliyat öncesi ve sonrasında açlık ve susuzluk düzeylerinin incelenmesi. Sağlık ve Yaşam Bilimleri Dergisi, 2019; 2, 32-36.
17. Yıldırım, GÖ. (2022). Cerrahi Alan Enfeksiyonları Ve Korunma İlkeleri. Meryem Yavuz van Giersbergen, Şenay Kaymakçı (Ed.), Ameliyathane Hemşireliği içinde (s. 532- 537). İzmir: Meta Basım Matbaacılık Hizmetleri
18. Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü sağlıkta Kalite, Akreditasyon ve Çalışan hakları Dairesi Başkanlığı (2020). Güvenli cerrahi kontrol listesi 2020. (24/09/2022 tarihinde <https://shgmka-litedb.saglik.gov.tr/TR-9022/guvenli-cerrahi.html> adresinden ulaşılmıştır).
19. Eti Aslan, F. (2011). Ameliyat Sonrası Bakım. Ayfer Karadakovan, Fatma Eti Aslan (Ed.), Dahili ve Cerrahi Hastalıklarda Bakım içinde (s. 315-362). Adana: Nobel Kitabevi
20. Akyolcu, N. (2020). Ameliyat Sonrası Hemşirelik Bakımı. Güler Aksoy, Nevin Kanan, Neriman Akyolcu (Ed.), Cerrahi Hemşireliği- I içinde (s. 335-366). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri
21. Gül, A. (2021). Ameliyat Sonrası Dönemde Hemşirelik Bakımı. Sevim Çelik (Ed.), Cerrahi Hemşireliğinde Güncel Uygulamalar içinde (s.141-166). Antalya: Çukurova Nobel Tıp Kitabevi
22. Çam, R., Şahin, B. Yoğun bakım ünitelerinde yatan hastaların deneyimleri ve anksiyete-depresyon durumları. Hemşirelik Bilimi Dergisi, 2018; 1(1), 10–14.
23. Güngör, MD. (2015). Yoğun Bakımın Tarihiçesi ve Yoğun Bakım Hemşireliğinde Temel Kavramlar. (1. Baskı). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi.
24. Öztekin, D. (2011). Ameliyat Sonrası Bakım Uygulamaları. Neriman Akyolcu, Güler Aksoy, Nevin Kanan (Ed.), Cerrahi Hemşireliğinde Uygulama Rehberi içinde (s.33-68). İstanbul: İstanbul Tıp Kitabevi
25. Gezer, N., Yöner, H., Kunter, D. Ameliyat sonrası hastalarda erken dönem hipotermi görülme durumunun incelenmesi: tanımlayıcı çalışma. İzmir Democracy University Health Sciences Journal, 2019; 2(3), 160-176.